

DETERMINEERTABEL VOOR BOMEN

Naar "Het bomen- en struikenboekje van België"
van Dr. Louis Debot
Uitgegeven door het KBIN

HOOFDSLEUTEL

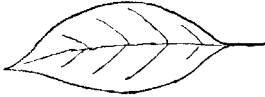
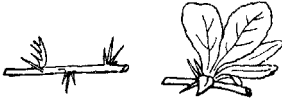
1	a	Bladeren ingesneden en de delen volkomen van elkaar gescheiden (samengestelde bladeren).	 	Tabel IV
	b	Bladeren gaaf of ingesneden, maar de delen zijn nooit volledig van elkaar gescheiden (enkelvoudige bladeren).		2
2	a	Twee of meer bladeren aan elke knoop (bladeren tegenoverstaand of gebundeld). Zijn het naalden, dan zijn ze zeer scherp of er zijn er meer dan 5 aan elke knoop.	 	Tabel I
	b	Eén blad of naald aan elke knoop (afwisselende bladstand). Soms naalden per 2 of 5 aan elke knoop.		3
3	a	Stekels op de takken, of ten minste op het uiteinde van zekere twijgen	 	Tabel II
	b	Geen stekels op de takken, noch op het uiteinde van de twijgen.	→	4
4	a	Boom of struik verliest al zijn bladeren in de winter.	→	TABEL III
	b	Immergroene plant.	→	TABEL V

TABEL I

1	a	Bladeren taai, klein en eivormig of naaldvormig; immergroene heester	→	2
	b	Bladeren niet taai, groter, minstens gedeeltelijk afvallend in de winter	→	3
2	a	Bladeren eivormig, glanzend en donkergroen van boven; lichtgroen en dof langs onder - dikwijls lepelvormig gewelfd		PALMBOOMPJE (<i>Buxus sempervirens</i>)
	b	Bladeren naaldvormig, stekelig, een sterke harsgeur verspreidend als men ze tot moes wrijft		JENEVERBES (<i>Juniperus communis</i>)
3	a	Bladeren met min of meer diep ingesneden rand, handnervig		4
	b	Bladeren met gezaagde of gave rand, veernervig		5
4	a	Twee smalle blaadjes (steunblaadjes) aan de voet van de bladsteel; blad wit en behaard aan de onderzijde		GELDERSE ROOS (<i>Viburnum opulus</i>)
	b	Geen steunblaadjes		ESDOORN (<i>Acer sp.</i>)
5	a	Bladeren gaafrandig en naaldvormig, lichtgroen, slap en afvallend in de herfst, dikwijls in dichte bundels (bestaande uit meer dan 10 blaadjes) op kleine verdikkingen		LORK (<i>Larix sp.</i>)
	b	Bladeren tegenoverstaand of gebundeld (<10 bladeren)	→	6
6	a	Stengel klimmend en windend (slingerplant)		KAMPERFOELIE (<i>Lonicera periclymenum</i>)
	b	Stengel nooit klimmend	→	7
7	a	Bladeren gaafrandig	→	8
	b	Bladeren gezaagd	→	10

8	a	Bladeren breed eivormig, hartvormig aan de voet		SERING (<i>Syringa vulgaris</i>)
	b	Bladeren wigvormig aan de voet (nooit hartvormig)	→	9

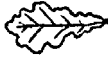
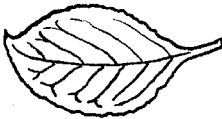
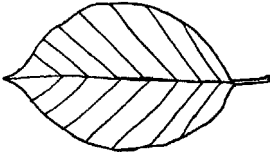
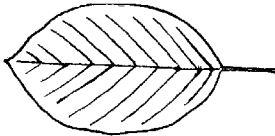

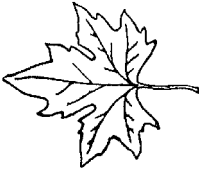
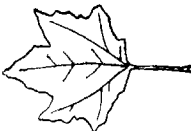
9	a	Bladeren langwerpig eivormig, ongebogen zijnerven; gewoonlijk overblijvend tot de volgende lente		LIGUSTER (<i>Ligustrum vulgare</i>)
	b	Bladeren eivormig, breed; zijnerven gebogen in de richting van de bladtop, zeer duidelijk langs de onderzijde		KORNOELJE (<i>Cornus sp.</i>)

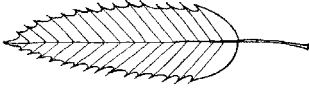
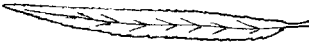
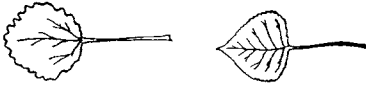

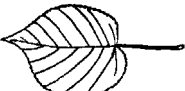
10	a	Bovenste of oude twijgen doornig; zijnerven sterk gebogen in de richting van de bladtop die fijn gezaagd is - bladeren tegenoverstaand onderaan de twijgen en afwisselend aan het uiteinde		WEGEDOORN (<i>Rhamnus catharticus</i>)
	b	Nooit dorens; bladeren dofgroen aan de onderkant; twijgen eveneens dofgroen, met dikwijls 4 overlangse kurklijsten		KARDINAALSMUTS (<i>Euonymus europaeus</i>)
	c	Bladeren omgekeerd eivormig (het breedste deel bij de afgeronde top), randen met borstelige haren; één of meer borstelige stekels op elke knoop		ZUURBES (<i>Berberis vulgaris</i>)

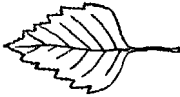
TABEL II

1	a	Heester met overblijvende (winterharde) naaldvormige en zeer stekelige bladeren	→	2
	b	Geen stekelige bladeren	→	3
2	a	Alle bladeren gelijkvormig, stekelig, evenals de meeste twijgen		GASPELDOORN (<i>Ulex europaeus</i>)
	b	De overblijvende bladeren zijn doornig (5 tot 3 doornen per blad); de andere bladeren (niet doornig) zijn groen, staan gebundeld en vallen af in de winter.		ZUURBES (<i>Berberis vulgaris</i>)
3	a	Bladeren diep ingesneden met 3 of 5 lobben	→	4
	b	Bladeren gaaf, getand of gezaagd (nooit gelobd)	→	5
4	a	Bladeren wigvormig aan de bladvoet; 3 tot 5 scherpe lobben aan de top; sterk vertakte en doornige heester		MEIDOORN (<i>Crataegus sp.</i>)
	b	Bladeren hartvormig aan de bladvoet met 3 gezaagde of gekartelde lobben. Sommige soorten zijn doornig, andere niet		BESSENSTRUIK (Rode, witte en zwarte aalbes, kruisbes)
5	a	In verwilderde staat met zwak verdoornde twijgen	→	6
	b	Alle twijgen zeer doornig	→	7
6	a	Bladeren scherp gezaagd, dof, een weinig omgebogen aan de rand, met 8 tot 16 zijnerfven, min of meer uitstekend		APPEL (<i>Malus sylvestris</i>)
	b	Bladeren fijn gezaagd, glanzend, 20 weinig uitstekende zijnerfven		PEER (<i>Pyrus communis</i>)
	c	Bladeren fijn gezaagd nabij de top, viltig langs de onderzijde; boom doornig aan de top; soms met stekels op de twijgen		MISPEL (<i>Mespilus germanica</i>)
7	a	Zeer smalle, zwak gezaagde bladeren. Grijsgroen aan de bovenkant en zilverwit onderaan.		DUINDOORN (<i>Hippophae rhamnoides</i>)
	b	Bladeren eivormig, fijn gezaagd, glad langs de onderkant.		SLEEDOORN (<i>Prunus spinosa</i>)

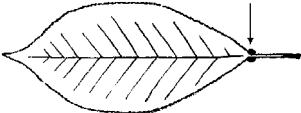

TABEL III

1	a	Bladrand gaaf of licht gegolfd		2
	b	Bladrand met insnijdingen (getande of gezaagde bladeren)		6
	c	Bladrand diep ingesneden (gelobde bladeren)		4
2	a	Bladschijf ovaal met teruggeslagen punt en een weinig schuin; zilverachtig behaard langs de onderzijde, met uitstekende nerven aan de onderkant		BOSWILG (<i>Salix caprea</i>)
	b	Bladschijf volledig plat, zonder teruggeslagen punt, nooit zilverachtig, noch behaard langs de onderzijde	→	3
3	a	Bladeren tamelijk taai, glanzen meer aan de bovenzijde dan aan de onderzijde. De jonge bladeren dragen lange zijdeachtige haren op de randen. Zelden meer dan 8 zijnerven links en rechts van de hoofdnerf.		BEUK (<i>Fagus sylvatica</i>)
	b	Bladeren zacht, glanzender en lichter gekleurd aan de onderkant, zijnerven uitstekend over gans hun lengte (heester). Meestal meer dan 8 zijnerven links en rechts van de hoofdnerf.		SPORKENHOUT (<i>Frangula alnus</i>)
4	a	Bladeren handnervig	→	5
	b	Bladeren veernervig met afgeronde lobben en korte bladsteel (zomereik) of spitse lobben (Amerikaanse eik)		EIK (<i>Quercus sp.</i>)
5	a	Bladeren volledig handnervig, glad; boomschors met platen loskomend		PLATAAN (<i>Platanus sp.</i>)
	b	Bladeren handnervig aan de bladvoet en veernervig aan de top, wit behaard aan de onderzijde, witte of grijsgroene schors; jonge twijgen wit, behaard.		WITTE ABEEL (<i>Populus alba</i>)

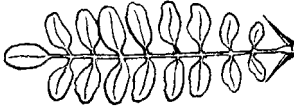

6	a	Bladschijf langer dan 12 cm, taai; uitspringende nerven uitlopend in een min of meer stekelige punt		TAMME KASTANJE (<i>Castanea sativa</i>)
	b	Bladschijf korter dan 12 cm	→	7
7	a	Bladschijven dikwijls smal, langwerpig (2,5 x langer dan breed)		WILGEN (<i>Salix sp.</i>)
	b	Bladschijven breder	→	8
8	a	Bladschijf min of meer afgerond of driehoekig; de bladsteel is in het midden afgeplat, aan het uiteinde eveneens, maar nu loodrecht op de vorige richting.		POPULIEREN (<i>Populus sp.</i>)
	b	Bladsteel regelmatig rond over heel zijn lengte	→	9
9	a	Bladschijf met afgeronde of ondiep ingesneden top, waarvan de insnijdingen weer onregelmatig gezaagd zijn; wigvormig aan de bladvoet; jonge twijgen kleverig.		ZWARTE ELS (<i>Alnus glutinosa</i>)
	b	Bladschijf met puntige top	→	10
10	a	Bladschijf voelt ruw aan; de bladschijf is niet op dezelfde hoogte langs beide zijden van de bladsteel vastgehecht; bladschijf enkel gezaagd		IEPEN (olmen) (<i>Ulmus sp.</i>)
	b	Bladschijf op dezelfde hoogte aan de bladsteel vastgehecht	→	11
11	a	Bladeren hartvormig aan de bladvoet	→	12
	b	Bladeren wigvormig of afgerond aan de bladvoet (nooit hartvormig)	→	13
12	a	Bladeren dubbel gezaagd, licht behaard langs de onderzijde; bladsteel kort en ruw (heester)		HAZELAAR (<i>Corylus avellana</i>)
	b	Bladeren enkelvoudig gezaagd en door de hoofdnerf in twee duidelijk van elkaar verschillende delen verdeeld		LINDE (<i>Tilia sp.</i>)

13	a	Bladeren ovaal	→	14
	b	Bladeren driehoekig of ruitvormig, eindigend op een punt; witte doffe schors, in dunne repen loskomend		BERK (<i>Betula sp.</i>)

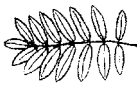
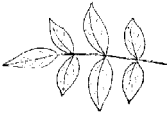
14	a	Bladschijf geplooid, dubbel gezaagd; zwartgrijze doffe schors		HAAGBEUK (<i>Carpinus betulus</i>)
	b	Bladschijf nooit geplooid	→	15

15	a	Bladschijf fijn gezaagd; steunblaadjes aan de voet van de bladsteel of klieren op de bladsteel. Satijn-grijze of roodachtige schors in dunne ringetjes loskomend		AMERIKAANSE VOGELKERS (<i>Prunus serotina</i>)
	b	Bladschijf grijsachtig aan de onderkant; brede, afstaande tanden, zelf ook gezaagd; zilverig glanzende schors		WITTE ELS (<i>Alnus incana</i>)

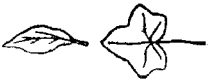
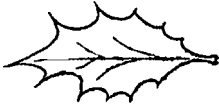
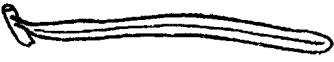

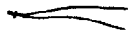

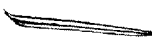
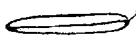

TABEL IV

1	a	Plant met doornen	→	2
	b	Plant zonder doornen	→	4
2	a	Elk blad van de boom heeft twee steunblaadjes, die in doornen veranderd zijn en die moeilijk los te maken zijn. Blaadjes gaafrandig		ROBINIA (<i>Robinia pseudoacacia</i>)
	b	Heester of struikgewas met doornen over gans de lengte van de stengel, gemakkelijk af te breken. Blaadjes gezaagd	→	3
3	a	Stengels zonder bloemen, boogvormig overhangend tot op de grond; kleine steunblaadjes; blaadjes 3 tot 5-tallig, gezaagd, niet zilverachtig langs de onderzijde.		GEWONE BRAAM (<i>Rubus fruticosus</i>)
	b	Twijgen niet boogvormig overhangend tot op de grond, bekleed met vele haarvormige stekeltjes; blaadjes 3 tot 7-tallig, witviltig langs de onderzijde.		FRAMBOOS (<i>Rubus idaeus</i>)
	c	Twijgen overhangend, maar niet tot op de grond; grote steunbladeren, over een grote lengte met de bladsteel vergroeid; gezaagde bladeren, 5 tot 9-tallig		HONDSROOS (<i>Rosa canina</i>)
4	a	Bladeren handvormig, niet drietallig; hoefijzervormige bladlittekens goed zichtbaar		PAARDE-KASTANJE (<i>Aesculus sp.</i>)
	b	Bladeren altijd drietallig		GOUDENREGEN (<i>Laburnum anagyroides</i>)
	c	Bladeren geveerd	→	5
5	a	Klimplant, waarvan de bladstelen zich als ranken om allerlei voorwerpen slingeren; oude takken rafelen in moeilijk te breken draden uit.		BOSRANK (<i>Clematis vitalba</i>)
	b	Boom of heester, nooit klimmend	→	6
6	a	Bladeren tegenoverstaand	→	7
	b	Bladeren afwisselend	→	8

7	a	Bladeren 9 tot 13-tallig; bladsteel langs de bovenzijde afgeplat; hoge boom; twijgen bevatten weinig merg.		ES (<i>Fraxinus excelsior</i>)
	b	Bladeren 5 tot 7-tallig; bladsteel met overlangse groef langs de bovenzijde; heester; breekbare twijgen met veel merg.		VLIER (<i>Sambucus nigra</i>)

8	a	Bladeren 13 tot 17-tallig, gezaagd uitgezonderd aan de bladvoet		LIJSTERBES (<i>Sorbus sp.</i>)
	b	Bladeren 5 tot 7-tallig, niet getand of fijn gezaagd, geurend als men ze tot moes wrijft; twijgen bevatten merg met tussenschot (zichtbaar bij overlangs splijten)		OKKERNOOT (<i>Juglans regia</i>)

TABEL V

1	a	Klimmende of kruipende plant. Bladeren 3 tot 5 lobbig, gaafrandig op bloeiende twijgen		KLIMOP (<i>Hedera helix</i>)
	b	Plant kruipt noch klimt	→	2
2	a	Bladeren breed, taai en glanzend, met zeer stekelige tanden op de rand bij de onderste twijgen tot op 1,80 m boven de grond		HULST (<i>Ilex aquifolium</i>)
	b	Bladeren dun, naaldvormig (veel langer dan breed)	→	3
3	a	Naalden lang, per 2 of 5 ingeplant	→	5
	b	Naalden afzonderlijk	→	4
4	a	Naalden slap, plat, niet stekelig; bovenkant donkergroen en glanzend. Geen kegels.		TAXUS (<i>Taxus baccata</i>)
	b	Naalden stijver; kegels	→	7
5	a	Naalden in bundels van 2	→	6
	b	Naalden in bundels van 5, blauwgroen, zacht en slank		WEYMOUTHDEN (<i>Pinus strobus</i>)
6	a	Naalden ± 6 cm lang; stam bochtig en bovenaan lichtrood		GROVE DEN (<i>Pinus sylvestris</i>)
	b	Naalden ± 12 cm lang, soms gedraaid; stam recht en donkergrijs		CORSICAANSE DEN (<i>Pinus nigra</i> var. <i>maritima</i>)
7	a	Naalden afgeplat	→	8
	b	Naalden niet afgeplat		FIJNSPAR (<i>Picea abies</i>)
8	a	Naalden in 1 vlak (zoals kam), onderzijde witgroen		ZILVERSPAR (<i>Abies alba</i>)
	b	Naalden 2 - 4 cm, afgeronde punt, aan onderkant twee witte strepen		DOUGLASSPAR (<i>Pseudotsuga menziesii</i>)
	c	Naalden kort (0,6 - 1,3 cm) met stompe punt. Onderzijde wit		HEMLOCKSPAR (<i>Tsuga canadensis</i>)
	d	Naalden 1,5 - 2 cm, lang en stijf en met ingesneden topje, onderzijde wit gestreept, bovenzijde glanzend groen.		NORDMANNSPAR (<i>Abies nordmanniana</i>)